

INDEX CAPITUM LIBRI SECUNDI

DE RELIGIOSI STATUS ESSENTIA, ORIGINE, ET VOTIS, AC DE ALIIS QUÆ AD ILLUM SPECTANT.

- CAP. I. *Utrum status religiosus sit status perfectionis acquirendæ: declarantur fines et media hujus status.*
- CAP. II. *Utrum tria consilia, paupertatis, castitatis, obedientiæ, et illa sola sint de substantia religiosi status, vel aliis etiam modis constitui possit.*
- CAP. III. *Utrum voti obligatio perpetua ad statum religiosum necessaria sit, et quotuplex esse debeat.*
- CAP. IV. *Utrum ad status religiosi substantiam, præter tria vota essentialia, necessaria sit promissio, vel traditio personæ talem statum assumptis facta alicui homini, vel hominum communitati propter Deum.*
- CAP. V. *Utrum ad constituendum statum religiosum vota debeant esse solemnia.*
- CAP. VI. *Utrum solemnitas substantialis voti religiosi castitatis, in benedictione aliqua, vel consecratione, aut alio externo ritu sit.*
- CAP. VII. *Utrum solemnitas voti castitatis consistat in donatione seu traditione sui ipsius, quam religiosus Deo et religioni facit.*
- CAP. VIII. *Superior opinio ex jure impugnatur, et solemnitatem voti castitatis de jure humano esse, ostenditur.*
- CAP. IX. *Ratione ostenditur traditionem religiosam ex solo jure naturali non irritare subsequens matrimonium.*
- CAP. X. *De solemnitate voti castitatis ejusque origine vera sententia.*
- CAP. XI. *Nonnulla corollaria ex præcedenti resolutione inferuntur, quibus et res ipsa magis exponitur, et aliqua dubia explicantur.*
- CAP. XII. *Qualis sit, et unde originem habuerit solemnitas voti paupertatis.*
- CAP. XIII. *Qualis sit, et unde originem traxerit solemnitas voti obedientiæ, et aliorum, si quæ alia vota solemnia sunt.*
- CAP. XIV. *Utrum solemnitas propriam trium votorum essentialium sit etiam de substantia et essentia religiosi status.*
- CAP. XV. *Utrum Ecclesiæ approbatio ad statum verum religionis constitutum necessaria sit.*
- CAP. XVI. *Dubia quædam expediuntur, quibus doctrina capituli superioris declaratur.*
- CAP. XVII. *Utrum potestas ordinaria approbandi religionem cum plenitudine et excellentia, in solo Summo Pontifice resideat; et quomodo ab Episcopis participetur.*
- CAP. XVIII. *Utrum potestas jurisdictionis ad statum religiosum vel in illo simpliciter necessaria sit.*

LIBER SECUNDUS

DE

RELIGIOSI STATUS ESSENTIA, ORIGINE,

ET VOTIS QUIBUS CONSTITUITUR, AC DE ALIIS QUÆ AD ILLUM SPECTANT.

Diximus de statu perfectionis, illumque in statum perfectionis exercendæ vel acquirendæ distinximus; et de statu perfectionis exercendæ, quæ huic operi opportuna visa sunt, sufficienter explicavimus. Superest igitur ut de altero membro ex professo et copiosius disputemus. Nam, ut in principio dixi, in hoc opere de statu religioso proprio et perfecto, præcipue dicere intendimus. Est autem religiosus status idem cum statu perfectionis acquirendæ, ut mox explicabimus. Hujus ergo status, quem in Ecclesia esse tanquam notum supponimus, essentiam et originem in hoc libro explicare intendimus. Quia vero in usu vocis hujus potest esse quædam analogia, et in re ipsa invenitur varietas; nam quidam est status religionis proprius, completus atque perfectus; alii vero esse possunt imperfecti, et secundum quamdam participationem; ideo in discursu hujus libri utrumque modum status perfectionis acquirendæ distinguemus et explicabimus. Et quia talis status per votum aliquod Deo missum constituitur, ideo simul in hoc libro, de votis, quibus status religiosus integre, vel imperfecte constituitur, dicendum erit generatim; nam in particulari de singulis postea dicturi sumus.

CAPUT I.

UTRUM STATUS RELIGIOSUS SIT STATUS PERFECTIONIS ACQUIRENDÆ, SEU AN HÆ DUE VOCES EANDEM REM SIGNIFICENT, UBI FINES ET MEDIA HUIUS STATUS DECLARANTUR.

1. *Status religiosus stricte acceptus tria vota requirit, non ita late sumptus.* — Principio supponendum est, juxta communem Ecclesiæ usum, statum religiosum, quasi per an-

tonomasiam, et stricta significatione, appellari perfectum monachorum seu regularium statum, qui se Deo totaliter consecrant et tradunt, tria vota de tribus principalibus consiliis, paupertatis, castitatis et obedientiæ, emittendo. Nihilominus tamen latiori seu generaliori quodam significato, status religionis sub se comprehendit alios vivendi modos, in quibus homines voluntarie se offerunt divino cultui et obsequio, ad aliquam consiliorum observationem se obligando. Et sic comprehendit non tantum proprios et completos religiosos, sed etiam continentis, qui per solum votum castitatis se Deo specialiter obligant; vel quoscumque alios, qui non integre, sed ex parte vota religiosorum emittunt. Sic enim juris canonici interpretes in Rubr. de Regul. docent, nomen *religiosi* vel *regularis*, stricte sumptum, significare eum, qui tria substantialia vota in religione approbata professus est, late vero comprehendere omnes, qui per aliquod votum et specialem vivendi modum Dei servitio consecrantur. Et hoc modo Hieronymus, c. *Duo sunt*, 12, q. 1, duo genera Christianorum distinguens, in priori ponit *clericos*, et *Deo devotos*; in posteriori communem laicorum populum; unde sub priori membro videtur non solum comprehendere propriissimos religiosos, sed omnes etiam illos, qui quolibet speciali vinculo Dei obsequio consecrantur; et consequenter illud prius membrum videtur in duo subdistinguere. Ut quidam dicantur divino obsequio per ordinationem ecclesiasticam consecrati, scilicet, clerici, qui non tam ad propriam perfectionem, quam ad sacrum ministerium dedicantur; alii vero dicantur divino obsequio per propriam devotionem addicti, ac subinde Deo devoti, ut pote per aliquam promissionem illi oblatis et

obligati. Et hi sub ampla significatione nominis religiosi comprehenduntur. Et simili modo dici potest status religiosus late sumptus abstrahere a completo vel incompleto statu religionis.

2. *Status perfectionis acquirendæ et status religionis idem sunt.* — In hac ergo significatione, dicimus statum perfectionis acquirendæ et statum religionis eundem esse. Quod ita declaratur, quia in fine et mediis conveniunt, solisque nominibus differunt, quæ a diversis respectibus ejusdem status desumpta sunt. Finis enim intrinsecus et omnino proximus status perfectionis, est ipsa perfectio charitatis hujus vitæ, per observationem non præceptorum tantum, sed etiam consiliorum obtinenda; extrinsecus vero finis est perfectio charitatis patriæ. Eisdem autem fines respicit status religiosus, ut docet D. Thomas, q. 186, art. 1, ad 3 et 4, et ex dictis in superioribus capitibus manifestum est. Nam, cum Christus dixit adolescenti: *Vade, et vende, etc.*, Matth. 19, statum religiosum promulgare incepit, ut Patres docent, et infra videbimus; et tamen finem ejus designat, dicens: *Si vis perfectus esse, etc.*; ergo propria charitatis perfectio est finis intrinsecus status religiosi. In hoc ergo convenit, vel potius idem est cum statu perfectionis. Et ita docuit Moyses Abbas, apud Cassian., collat. 1, cap. 4 et 5; Basil., serm. 1 et 2, de Institutionibus Monach., qui habentur ante regulas fusius disputat.; Chrysost., lib. 3 contra Vituper. vitæ Monast.; Augustin., epist. 89, q. 4, et alii passim; sub perfectione autem charitatis non solius Dei, sed etiam proximi amorem comprehendimus, juxta dicta in superiori libro, cap. 4. Et ideo non repugnat statui religioso, imo est illi maxime consentaneum, non tantum ad Dei cultum, sed etiam ad proximi salutem, et ad opera misericordiæ exercenda ordinari, ut constat ex plurim religionum institutis, præsertim vero Societatis nostræ, de qua in Bullis Pontificiis Pauli III et Julii III dicitur, ad hunc potissimum finem institutam, ut salutem animarum intendat. Nec hic finis ab scopo propriæ perfectionis est alienus, quia procurando aliorum salutem, maxime perficitur qui tali muneri incumbit; nam per illud divinam gloriam potissimum quærere debet, ita ut ipsa misericordia erga proximum via sit ad majorem unionem cum Deo, ut in prædictis Bullis dicitur. Deinde huic fini vitæ præsentis respondet cum proportione finis remotus perfectionis charitatis patriæ, nam, licet illa per-

fectio absolute sumpta, sit finis totius vitæ christianæ, tamen cum peculiari excellentia et augmento per statum religiosum intenditur. Et hanc gloriæ abundantiam significavit Dominus, Matth. 19, dicens: *Vade, et vende omnia, etc., et habebis thesaurum in cælis.* Ubi Chrysost., hom. 64: *Ut alliciatur, inquit, ingentem ei futuram mercedem ostendit.* Et ad illam magis declarandam adjecit Christus promissionem illam: *Cum sederit Filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis et vos, etc.* Nam, licet hæc dignitas ad gloriam accidentalem pertineat, induit nihilominus singularem excellentiam gloriæ, et unionis cum Deo per charitatem; censeturque illa promissio facta omnibus, qui voluntariam paupertatem profitentur, ut Augustinus, Beda et alii Patres exponunt. Hujusmodi autem sunt omnes religiosi; et e converso omnes, qui statum paupertatis voluntariæ assumunt, aliquem gradum status religiosi participant.

3. *Finis ultimus status religiosi est etiam Dei cultus et gloria.* — Denique finis ultimus, etiam suo modo peculiaris et proprius religiosi status, est peculiaris Dei cultus et gloria. Nam, licet hic etiam esse debeat finis omnium fidelium, proprio ac speciali modo ad Dei cultum perfectius exercendum, et ad vitam et actiones ad divinam gloriam ordinandas status religionis instituitur. Unde Chrysostomus, in libro de Comparatione regis et monachi, religiosum vocat eum, qui *totam vitam suam Dei cultui mancipavit, et se totum Deo dedit; et pro pietate ac Dei cultu cum demonibus bellum gerit.* Et Basil., in d. Reg. 7, ex fusius disputatis in fine, religiosum institutum, ait, *propositum finem habere gloriam Dei.* Et in regul. brevior., in 137, ait, *propriam religiosi affectionem seu intentionem esse debere, vehementem cupiditatem placendi Deo, eamque insatiabilem, stabilem et constantem.* Omnibus ergo modis idem est finis status perfectionis acquirendæ, et religiosi.

4. *Consiliorum observantia est medium ad perfectionem religiosam.* — Atque eodem modo de mediis ad hunc finem obtinendum judicandum est; nam eadem sunt statui perfectionis acquirendæ, et statui religionis accommodata; omnia enim illa ultra præceptorum observantiam sub consiliorum professione comprehenduntur, quia nulla possunt esse alia ad perfectionem charitatis obtinendam magis accommodata; ut in præced. libro, cap. 10 et 11 ostendimus. Ergo cum eadem charitatis perfectio sit finis religiosi status, per consiliorum

observantiam procuranda est. Atque ita docuit D. Thom., d. q. 186, a. 2 et seq., ubi ex eo colligit necessitatem servandi consilia in statu religionis, quod ille *est quædam disciplina vel exercitium ad perfectionem perveniendi.* Atque hinc etiam colligit non pertinere ad religiosum statum, ut quilibet religiosus ad omnia consilia teneatur, quia diversis exercitiis potest perfectio acquiri, sicut diversis medicinis acquiritur sanitas. Qui autem operatur propter aliquem finem, non applicat omnia media possibilis, sed quæ prudenter eligit, ut magis proportionata. Quam regulam nos supra de statu perfectionis acquirendæ statuimus, et ita convenientia, vel potius identitas utriusque status magis cernitur.

5. *Sunt quædam consilia ad essentiam status religiosi pertinentia.* — Declarari autem hoc amplius potest in præsentem, utendo distinctione ibi data de consiliis, in ea quæ sunt veluti universalis instrumenta acquirendæ perfectionis, quæ etiam consilia substantialia religionis, et per antonomasiam, consilia evangelica, vel consilia simpliciter vocari solent; et ea quæ sunt particularia, et in omni materia virtutis locum habent. De prioribus absolute dicendum est, omnia illa consilia necessaria esse ad perfectionem status religiosi, quia sunt substantia ejus, ut capite sequenti ostendemus. De cæteris vero, cum non pertineant ad perfectionem essentialem, dicendum est non omnia requiri ad perfectionem uniuscujusque status religiosi; tum quia non omne, quod est utile, est necessarium, cum aliud æque utile sufficere possit; tum etiam quia non omne, quod secundum se spectatum videtur melius vel utilius, est unicuique statui religioso proportionatum; et ideo non omnia talia consilia in omnibus et singulis statibus religiosi requiruntur, ut perfecti sint; tum præterea quia nimia coactio consiliorum esse posset impedimento perfectioni acquirendæ; imo sæpe esset impossibilis, quia multa sunt consilia, quæ simul observari aut exerceri non possunt. Tum denique quia non omnes status religiosi, qui substantialiter et essentialiter perfecti sunt, absolute et simpliciter æque perfecti sunt, ut est constans apud omnes, et infra tractando de religionibus in particulari ostendemus. Hæc autem inæqualitas provenit ex varietate in horum consiliorum observatione. Ergo non solum non est opus ut unaquæque religio omnia consilia complectatur, verum etiam necessarium est ut omnis religio optima ex his consiliis eligat et profi-

teatur. Imo in ipsismet substantialibus consiliis potest varietas, et major et minor observantia inveniri, et cum absoluta perfectione essentiali status religiosi consistere, ut infra videbimus. Denique hinc a contrario optime argumentatur D. Thom., Opusc. 19, c. 2, quia si oporteret unumquemque statum religiosum omnia consilia amplecti, sequeretur confusio religionum; non haberent enim in quo distinguerentur, si omnes omnia consilia observarent, quia non nisi in variis observantiis, quæ sub hæc consilia cadunt, distingui possunt.

6. *Sine aliquibus consiliis non potest consistere religio, quemadmodum nec substantia sine omnibus accidentibus.* — At vero, licet non omnia talia consilia particularia sint in omni statu religioso necessaria, nihilominus sine illis omnibus, nulla potest religio consistere. Nam, sicut substantia creata non potest sine omnibus accidentibus consistere, etiamsi nulla substantia omnia postulet accidentia, nec illa simul recipere possit, ita etiam religiosus status non potest in sola substantia sine omnibus accidentibus consistere. Et ratio est, tum quia hæc particularia consilia ad observationem principalium consiliorum moraliter necessaria sunt, ut abstinentia, modestia, clausura ad castitatem, et sic de cæteris. Tum etiam quia sunt proportionata media ad perfectionem singularum virtutum, sine quibus perfectio charitatis obtineri non potest. In quo tandem observandum est, quod, licet finis communis omni statui religioso sit perfectio charitatis, nihilominus unusquisque status religiosus habet suum peculiarem finem et scopum, in quo et per quem illam perfectionem charitatis acquirere intendit, ut contemplando, aut salutem proximi procurando, vel utrumque exercendo, vel alia opera religionis aut misericordiæ præstando. Juxta hos ergo particulares fines, unusquisque religiosus status indiget aliquorum particularium consiliorum observatione suo fini proportionata. Nam tria principalia consilia ad omnia sunt utilia, imo necessaria ad statum religiosum simpliciter perfectum; non tamen sufficiunt ad peculiare fines singulorum statuum. Particularia autem consilia, quamvis non omnia sint necessaria ad illum communem finem, aliqua necessaria sunt ad particulares fines cum perfectione quærendos, alia vero ad alios; et ideo, licet non omnia consilia singulis religionis statibus, neque eadem omnibus convenient, nihilominus unicuique aliqua suo fini proportionata necessaria sunt.

7. *Dubium.* — Sed quæret aliquis an e contrario aliqua consilia particularia repugnent religioso statui generatim sumpto. Et videtur dicendum posse aliqua consilia repugnare tali statui præsertim perfecto in suo genere; vel propter defectum et imperfectionem, vel propter excessum et nimiam perfectionem. Prior pars aëclaratur in quibusdam actibus virtutum, qui supponunt statum imperfectum, et statui religioso repugnantem. Ex qua suppositione tale opus esse potest sub consilio respectu talis personæ, non vero respectu religiosi. Sicut enim Theologi distinguunt perfectionem simpliciter a perfectione secundum quid, quia illa est melior in quolibet, hæc vero minime, quia imperfectionem aliquam supponit, ita inter consilia distinguere possumus quædam quæ absolute sunt de meliori bono, ut virginitas; alia vero quæ tantum ex suppositione status imperfecti in illo sunt meliora ut in muliere conjugata aliquis decens ornatus, qui marito placeat, potest esse in consilio, qui tamen virginitatem profitenti repugnet. Consilium etiam faciendi copiosas eleemosynas in divitem optime cadit, non vero in religiosum, quia consilium illud supponit imperfectum statum habendi dominium divitiarum.

8. Exemplum alterius partis sumi potest ex D. Thom., d. q. 186, art. 2, ubi duo consiliorum genera distinguere videtur: quædam, quæ supponunt perfectionem charitatis, et ad illam consequuntur, ut maledicenti benedicere absque necessitate: *Nam illud, ait, ex superabundantia charitatis provenit*; alia vero sunt, quæ sunt media et instrumenta perfectionis acquirendæ. Et de his posterioribus videtur clarum per se non repugnare religioso statui, ut sic, quamvis non omnia singulis statibus conveniant, ut dictum est. De prioribus autem sequi videtur repugnare statui acquirendæ perfectionis, quia repugnat esse medium ad acquirendam perfectionem, quod illam e abundantiam ejus supponit. Possumusque exemplum adhibere in statu Episcopi; nam aliqua erunt consilia illi statui accommodata, quæ religioso statui repugnabunt, ut habere liberam administrationem, vel (ut aliqui volunt) etiam dominium temporalium bonorum, et si quid aliud est hujusmodi.

9. *Nullum est consilium quod statui religioso generatim sumpto repugnet.* — *Eleemosyna potest fieri a religioso.* — Hic dicendi modus probabilis est, et recte explicatus mihi non displicet; nihilominus tamen, absolute de

consiliis loquendo, nullum esse videtur quod statui religioso in sua generalitate sumpto repugnet. Quia, per se loquendo, religiosus in omni materia virtutis quoscumque actus perfectionis exercere potest, et de illis præcipue dantur consilia, quæ simpliciter et absolute hoc nomen merentur. Quod dico propter actiones illas, quæ solum in casu, vel ex suppositione alicujus occasionis, vel imperfectionis consuluntur, ut est in exemplo illo de ornatu mulieris conjugatæ. Nam, licet formaliter sumptum (ut sic dicam) ab statu virginitatis sit alienum, nihilominus cum proportione sumptum eminentius in profitentibus virginitatem locum habet, quia ornari debent modo suo statui accommodato, ita ut sponso suo Christo maxime placeant. Dixi autem, *per se loquendo*, quia ex defectu materiæ interdum non poterit religiosus aliquorum consiliorum opera exequi; ut est in illo exemplo de copiosa eleemosyna, vel de operibus liberalitatis aut magnificentiæ, quæ divitibus possunt de consilio convenire. Et nihilominus religiosus non est omnino incapax talium operum, quia sine dominio divitiarum possunt exerceri ab habente liberam administrationem talium bonorum, ut, verbi gratia, ab Episcopo religioso, et suo modo a Prælato religionis intra suam spheram, et a privato religioso, de licentia Prælati. Et præterea in affectu potest et debet religiosus esse paratus ad hujusmodi opera, quantum sibi fuerint possibilis; et hoc satis est ut sit talium consiliorum capax. Et hic modus potest facile omnibus consiliis prioris generis accommodari.

10. De aliis vero consiliis, quæ perfectionem charitatis supponere videntur, dicendum est non rejici ab statu religioso simpliciter, seu quoad omnia; sed dicuntur non requiri in illo tanquam spectantia ad media perfectionis acquirendæ, sed potius tanquam fructus perfectionis acquisitæ, qui fructus ad perfectionem etiam augendam conferunt; tamen, quia gradum aliquem perfectionis et abundantiam charitatis supponunt, ideo inter media perfectionis acquirendæ non numerantur. Unde idem D. Thomas, in loco allegato dixit, quod, licet religiosus non teneatur ad implendum hæc consilia, quæ ad perfectionem charitatis consequuntur, tenetur saltem ad ea implenda tendere, utique ad perfectionem tendendo, ut in exemplo posito de benedicendo maledicenti se, clarum est ad religiosum statum maxime pertinere, nam præcipue consulitur perfectionem profitentibus, et a perfectis servari debet.

CAPUT II.

UTRUM TRIA CONSILIA, PAUPERTATIS, CASTITATIS ET OBEDIENTIÆ, ET ILLA SOLA SINT DE SUBSTANTIA SEU ESSENTIA RELIGIOSI STATUS, VEL ALIIS ETIAM MODIS CONSTITUI POSSIT.

1. *Ratio dubitandi proponitur.* — *Præbatur statum religionis posse consistere non tantum tribus votis, sed etiam duobus, vel uno solum.*

— Ratio dubitandi esse potest, quia status perfectionis acquirendæ et status religionis dem sunt, ut præcedenti capite dictum est; sed status perfectionis non tantum tribus votis, sed etiam duobus, vel uno tantum constitui potest; ergo etiam status religionis. Consequentia est clara ex majori, quia, si duo illa non re, sed nominibus differant, quidquid ad unum constituendum sufficit, ad alterum satis erit; et sicut omnis status religiosus est acquirendæ perfectionis, ita etiam e contrario omnis status acquirendæ perfectionis erit status religionis. Probatur ergo minor principalis argumenti: nam status continentiae, in quo virgo aliqua per solum votum castitatis Deo dicatur, status est perfectionis acquirendæ; quia et est status, cum sit quidam vivendi modus satis firmus, et stabilis ratione voti, et est supra communem statum vitæ christianæ; ergo est status perfectionis, quia inter illos status non datur medium. Unde Paulus, 1 Corinth. 7, de hujusmodi statu loquens, illum commendat tanquam perfectionis viam, quia, *qui sine uxore est, sollicitus est quæ Domini sunt, quomodo placeat Deo; et mulier innupta, et virgo cogitat quæ Domini sunt, ut sit sancta, et corpore, et spiritu.* Atque simile argumentum fieri potest de statu clericorum, non ratione ordinis, sed ratione perpetuæ continentiae, quam habet connexam, ratione ejus ad perfectionem vitæ modum, quam communis status vitæ christianæ postulet, obligantur, ergo illo titulo statum perfectionis acquirendæ profitentur. Idemque argumentum fieri potest de voto paupertatis, et multo magis de utroque simul, si sola fiant, idemque est de voto obedientiæ, vel per se spectato, vel cum alio conjuncto.

2. *Probatur non sufficere tria vota tantum ad constituendum statum religionis.* — *Primo.* — *Secundo.* — *Tertio.* — Aliunde autem argumentari possumus, quod illa tria consilia ad statum religiosum constituendum sola non sufficiant. Primo quidem, quia, licet status illorum con-

Unde Paulus, 1 Corinth. 4: *Maledicimur et benedicimur.* Status autem religionis licet sit perfectionis acquirendæ, tamen (ut in superiori libro diximus) hic status licet ad perfectionem acquirendam tendat, non excludit perfectionem acquisitam vel exercitium ejus; imo in illo statu sunt gradus incipientium, proficientium et perfectorum; et ideo hæc etiam consilia ad religiosos pertinent; ad incipientes in desiderio, ad perfectos vero etiam in opere tanto meliori, quanto profectus in perfectione major fuerit.

11. De consiliis autem quæ statum Episcopi supponere videntur, dicendum est imprimis non repugnare statui religioso, nam ab Episcopo religioso impleri possunt; unde si a religioso non Episcopo non possunt executioni mandari, non est quia repugnet ejus statui, sed quia deest materia, vel quia non sunt de operibus tali statui perfectionis accommodatis. Vix autem (ut opinor) talia consilia inveniuntur, quæ non possint modo religioni accommodato intra eundem statum impleri. Adde etiam statum religiosum perfecte observatum ita disponere affectum hominis, ut eum facile et paratum reddat ad hujusmodi consilia exequenda, si occasio tulerit.

12. *Unde dicatur status religiosus.* — Relinquitur ergo ex dictis, statum religionis, et statum perfectionis acquirendæ solis nominibus differre, si cum proportione comparentur. Nam idem status dicitur perfectionis ex proximo fine intrinseco ad quem tendit, ut ex natura et conditione illius status in superioribus explicata, et ex nomine ipso manifestum est. Idem vero status vocatur religiosus ex habitudine ad finem ultimum ac principalem in quem tendit, qui est Deus ipse, cujus cultus in tali statu principaliter intenditur; cuique homines specialiter et omnino in eo consecrantur, et inde per antonomasiam religiosi dicuntur. Unde Dionysius, cap. 6 Eccles. Hierarch., ait, *religiosos vocatos esse therapeutas, id est, cultores, a sincero Dei famulatu atque cultu.* Idemque advertit D. Thomas, d. q. 186, art. 1, et d. Opusc. 49, in principio. Et latius notavimus in lib. 1 de Relig., cap. 4 et 2. Cur autem dixerimus hos status esse eosdem, si cum proportione comparentur, ex dicendis in capite sequenti constabit.